

Bakalářská práce: Tvář kostelů na Sokolovsku v letech 1945-1960

Autor: Drahoslava Kubínová

Oponent: PhDr. Tomáš Petráček Ph.D.

Posudek oponenta:

Autorka si klade v úvodu své poeticky nazvané práce dva úkoly: zjistit osudy kostelů v jedné oblasti bývalých Sudet a odpovědět na otázku, nakolik se odráží na náboženském životě místního obyvatelstva. Po několika úvodních kapitolách přináší soupis jednotlivých kostelů a farností, vzhledem k zaměření své práce se nezabývá ani tak uměleckou hodnotou architektury či mobiliáře, ale zajímá se spíše o celkový náboženský charakter místního společenství. Někdy by ale více údajů k historickému vývoji jednotlivých staveb neškodilo. Přesto je patrné, že se nejednalo (většinou a relativně) o cenné architektonické památky.

Obdivoval jsem vyváženost a střízlivost při zhodnocení odsunu, autorka zná relevantní literaturu a umí ji vhodně kombinovat se vzpomínkami pamětníků z české i německé strany. Při pokusu o celkový soud jen trochu chybí údaj, že odsuny nezačaly roku 1945 ani neprobíhaly pouze v Československu. Hlavním smyslem nebyla odvěta, ale snaha odstranit možné budoucí konflikty, které národnostně smíšená území představovala. Kapitola o terminologii i o Benešových dekretech mi přijde zbytečná, naopak práce velmi postrádá historickou pasáž o náboženském profilu Sudet před odsunem, syntetičtěji zpracovanou tak, aby vystoupila „nadprůměrná“ zbožnost sudetského katolického obyvatelstva, která pak tolik kontrastuje s nezájmem nových osídlenců.

Výtečná je kapitola o obtížné rekonstrukci pastorační péče v Sudetech, litoval jsem, že autorka se více nerozepsala o akci Úklid pohraničí. Typologie příčin zániku jednotlivých kostelů na odsun, vojenské prostory, důlní činnost je zdařilá. Společný je naprostý nezájem na udržení kostelních staveb, ba naopak snaha je rychle a co možná úplně odstranit. Přes potíže s prameny se snaží podat maximum údajů, jen se často spokojí s „rychlými“ informacemi z internetových stránek namísto pracného a nejistého dohledávání v regionální vlastivědné a historické literatuře. Stanovisko církve, povolení ke zbourání, bylo zpravidla jen formálním aktem, který nemohl nic změnit. Zajímavé by bylo zjistit majetkové vztahy, kdo byl majitelem kostelů, jejich ruin či parcel po jejich zbourání. Autorka se sympaticky snaží o jednotnou strukturu medailonků jednotlivých staveb, ale někdy působí nevyvážené. Nevím proč píše Jezuité... stejně tak lze stěžít napsat u statistik „1910“ a „dnes“.

Ale to jsou drobné formální vady na kráse. Kostel ovšem může být a skutečně je i památkem, který nemusí být mrtvý. Udržení kostela je dnes jedinou připomínkou a poctou generacím, které ho postavily a které v něm prožívaly své osudy.

Práci doporučuji k obhajobě, jako hodnocení navrhuji valde bene.

V Praze 17.5.2006

Tomáš Petráček